

Styrker kampen

Troms fylke ligger høyt på klamydiatoppen i Norge, men nå er det nedgang i antallet tilfeller. Og tallene skal videre ned.

Sentralt i tilbudet på helsestasjonen for ungdom i Tromsø er tema omkring ungdoms seksuelle helse, herunder prevensjon og seksuelt overførbare infeksjoner. Klamydia er en stor utfordring, og Troms fylke har i mange år ligget på andreplass på klamydiatoppen i Norge, bare slått av Finnmark. Det er en utfordring vi har tatt på alvor. Vi har etablert samarbeid med helsesøstre i de videregående skolene

i Tromsø kommune,

samt Sosialmedisinsk senter, som blant annet driver studenthelsestasjonen, for å styrke det klamydiaforebyggende arbeidet rettet mot ungdom. For å skape oppmerksomhet og for å nå ut til målgruppen, har vi arrangert Kjærlighetsuka hvert annet år siden 2005. Vi markerer årlig den internasjonale aidsdagen. Prevensjonsdagen og russefeiring er andre anledninger som spesielt inviterer til fokus på seksuelt overførbare infeksjoner. Hovedbudskapet er sikker sex og betydningen av kondombruk.

Deler ut kondomer

Vi selger ut kondombudskapet ofte og med stor entusiasme. Kondommannekengene er flittig i bruk, både under enkeltkonsultasjoner og i 10. klasse-undervisningen. Vi vet at budskapet må gjentas ofte, slik at gode vaner kan etableres tidlig. Helsedirektoratets kondomordning, Cefem, har med sitt nye og spenstige kondomrepertoar bidratt til økt nysgjerrighet for kondomer blant ungdom. For oss er det lettere å promotere

I 2010 delte vi ut 28 000 kondomer fra helsestasjonen.

mot klamydia

kondombruk når utvalget er bredt og det er variasjon i form, farge og størrelse. I 2010 mottok vi og delte ut 28 000 kondomer fra helsesstasjonen. For lettere å spre informasjon har vi opprettet en egen facebookprofil, og vi har ved enkelte anledninger, i samarbeid med fylket, fått bruke fronter i de videregående skolene til informasjon.

De tre siste årene har vi hatt et jevnt antall ungdom som har testet seg for klamydia. Gjennom samarbeid og med fokus på å nå ut til guttene, har vi klart å få til en økning i andelen gutter som oppsøker helsesstasjonen og som tester seg for klamydia.

Klamydiatester

Gode nyheter er at tall for 2009, (tall for 2010 foreligger ikke ennå) fra Folkehelseinstituttet viser at Troms, er det fylket som prosentvis har størst nedgang fra foregående år i antall diagnostiserte tilfeller av genital klamydiainfeksjoner med 23 prosent (1). Vi registrerer også samme trend. Vi tester like mye, men finner færre positive tester. Dette er en god utvikling, men vi ønsker å bli enda bedre. Vi er nå i ferd med å etablere tilbud om levering av klamydiatest uten at de unge må konsultere helsesøster eller lege. Vi håper at guttene spesielt vil ta godt imot tilbudet.

Lærer av Sverige

Vi har også sett til Sverige. Interessante tall om lave klamydiaforekomster fra Västerbottens län vekket vår nysgjerrighet og resulterte i en studietur til Umeå våren 2010. Hva gjør de der som gir slike gode resultater? En brennende engasjert smittevernlege, en like engasjert smittevernкуратор og en involvert og positiv politisk forvaltningsenhet i fylket var sentral. På kommunenivå møtte vi like engasjerte og faglig sterke jordmødre og helsesøstre som jobbet på Ungdomsmottagningen. Noen konkrete grep Västerbottens län hadde gjort, var å kutte subsidiering av hormonell prevensjon, mens de styrket fokuset på kondombruk. Selvtesting via internett og en meget grundig smitteoppsporingsvirksomhet var i tillegg viktige suksessfaktorer. Smittevernlegen snakket også varmt om motiverende intervju (MI), som metode for å stimulere til endring i handling. På Ungdomsmot-

Fakta om helsesstasjonen

- Helsesstasjon for ungdom i Tromsø er samlokalisert med ungdommens kulturhus. Den har vel 3000 konsultasjoner per år. I tillegg kommer alle 10. klassene i Tromsø kommune med rundt 1000 elever på besøk hvert år for undervisning om kropp og seksualitet.

tagningen hadde jordmødre og helsesøstre styrket sin kompetanse på andrologi. De hadde også et eget guttetilbud: kill-drop-in. At smittevernlegen var så poengtert i forhold til farene ved klamydia, både med tanke på sterilitet og ekstrauterint svangerskap, tror vi bidrar til at klamydia, som en allmennfarlig smittsom sykdom, blir tatt på alvor i alle ledd, fra helsepersonell i kommunen og fylket til det politiske beslutningsnivå.

Vi må samarbeide

Kan vi få til noe lignende i Tromsø og Troms fylke? Det gjøres allerede mye godt arbeid, men for å styrke kampen mot klamydia og andre seksuelt overførbare infeksjoner, etterlyser vi et tettere samarbeid med leger, rådgivere og politikere både i kommunen og fylket. Samarbeid og en felles styrket innsats for å få lett tilgjengelig testing og behandling, og en mer systematisk smitteoppsporing, tror vi kan bidra positivt. Det er også i tråd med «Handlingsplanen for forebygging av uønsket svangerskap og abort – strategier for bedre seksuell helse 2010-2015» sine innsatsområder for en mer effektiv beredskap i det klamydiaforebyggende arbeidet.

En helt ny undersøkelse utført av Synovate på oppdrag fra Helsedirektoratet, viser at unge voksne er realistisk optimistiske når det gjelder å vurdere egen risiko for å bli smittet av seksuelt overførbare infeksjoner. Hele 78 prosent regner det som liten eller ingen risiko for å bli smittet. Holdningene er de samme som for ti år siden. Kan den svenske smittevernlegens varme anbefalinger om MI-metoden være en vei å gå for å endre holdningene?

Til en styrket kamp mot klamydia og for en sikker og bedre ung seksuell helse, gjentar vi slagordet fra Kjærlighetsuka 2011: JUST SAY YES og oppfordrer dere til å sjekke ut nettsiden www.justsayyes.info

Odd Arif Finns

Av Randi Elisabeth Olsen, fagleder, helsesstasjon for ungdom, Tvlbit Tromsø kommune

Ulrik Sørensen

Av Merete Nypan helsesøster, helsesstasjon for ungdom, Tvlbit Tromsø kommune